

КЊИГА ЗА, УЗ ГРИЖУ САВЈЕСТИ ДАМЈАНА АБРАМОВИЋА СТИГЛА ПРЕД ЧИТАОЦЕ

Страх као систем

Бранко Абрамовић био је министар пољопривреде у Црној Гори Мила и Момира, стручњак, неупрљан. Први је пострадао, у монтираном процесу, зато што није пристао на клептократију, на правила игре подржављене мафије и криминализоване државе, на „ђе сам ту ја”. После је ослобођен од свих оптужби, али та вест једва да је објављена, једва да је примећена. Никада се није опоравио од неправде, од ћутања оних који су знали истину, од тога што су другови издали и њега и себе. Много касније, „државни непријатељ” постаће и његов син, који пише ову књигу-сведочанство. Најопасније оружје таквих система нису затвори, него страх. Страх заточи читаво друштво. Поданици сами постају чувари сопствених кавеза

Пише: Мишо Вујовић

За, уз грижу савјести Дамјана Абрамовића („Принцип Прес”, Београд, 2026) није само роман о једној породици. То је књига о времену у којем је страх био државна институција, а сумња начин владања.

Ово није тек прича о оцу и сину, нити само сведочанство о политичком прогону Бранка Абрамовића. То је анатомија механизма који је деценијама обликовао људе, разарао породице и тровао поверење међу пријатељима. У свету који аутор описује није било довољно бити невин. Требало је бити и политички безопасан. А ни то често није било довољно.

Највећа снага овог романа није у опису репресије, већ у приказу њене свакодневице. Страх није долазио само са врха власти. Улазио је у куће, седео за породичним столом, слушао разговоре у кафанама, корачао улицом и увлачио се у пријатељства. У таквом систему човек је престајао да се плаши само полиције. Почињао је да се плаши комшије, колеге, кума, па на крају и сопствених речи.

Посебну тежину носе ликови Мишка и Мида. Они нису представљени као изузеци, већ као делови добро подмазаног механизма. Њихов задатак није да открију истину, већ да је произведу. Они приводе пријатеље и сараднике Бранка Абрамовића, испитују их, туку, прете, уцењују, наговарају и траже да га оптуже пред судом. Ако доказа нема, треба их створити. Ако сведока нема, треба их наћи. У таквом поретку истрага престаје да буде пут до истине и постаје средство за њено уништавање.

Најопасније оружје таквих система нису били затвори, него страх. Јер затвор може примити стотине људи, али страх зароби читаво друштво. Када људи почну сами да цензуришу своје мисли, власт више не мора да троши снагу на репресију. Поданици сами постају чувари сопствених кавеза.

Зато је *За, уз грижу савјести* много више од породичне хронике. То је роман о времену у којем су доушници постали професија, сумња политички капитал, а савест најскупља људска особина. Ова књига показује како сваки ауторитарни поредак најпре разори поверење, јер друштво у коме нико никоме не верује више не може да се брани.

Абрамовићево дело није оптужница против једног времена, већ опомена у сваком времену. Технологије надзора данас су савршеније, али је принцип остао исти: власт која своју стабилност гради на страху, доушницима и фабриковању непријатеља пре или касније почиње да уништава сопствено друштво.

Зато ова књига не припада само историји. Она припада садашњости. Јер свака генерација мора поново да одговори на исто питање: шта остаје од слободног човека када страх постане систем, а савест једини преостали облик отпора? <

Објављено: понедељак, 27. јул 2026, 19:57h